

TUYỂN CHỌN CÁC BÀI TOÁN BĐT – GTNN, GTLN TRONG KÌ THI CHUYÊN NĂM HỌC 2023 – 2024

Bài 1. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bắc Ninh năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương a, b, c thỏa mãn $a + b + c = 3$. Chứng minh rằng $\frac{15}{ab + bc + ca} \geq 6 - abc$.

Bài 2. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu năm học 2023 – 2024)

Với các số thực dương a, b, c thay đổi thoả mãn $abc = 1$. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức:

$$P = \frac{a^2}{\sqrt{(1+8a^3)(1+8b^3)}} + \frac{b^2}{\sqrt{(1+8b^3)(1+8c^3)}} + \frac{c^2}{\sqrt{(1+8c^3)(1+8a^3)}}.$$

Bài 3. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Cần Thơ năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số thực không nhỏ hơn 1.

Chứng minh rằng: $\frac{\sqrt{ab-1}}{b+c} + \frac{\sqrt{bc-1}}{c+a} + \frac{\sqrt{ca-1}}{a+b} \leq \frac{a+b+c}{4}$.

Bài 4. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bắc Giang năm học 2023 – 2024)

Cho x, y, z là các số thực dương và thỏa mãn điều kiện $x + y + z = xyz$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+y^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+z^2}}$.

Bài 5. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Cao Bằng năm học 2023 – 2024)

Với a, b, c là ba số thực dương, chứng minh rằng:

$$\frac{a^2}{\sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab}} + \frac{b^2}{\sqrt{3b^2 + 8c^2 + 14bc}} + \frac{c^2}{\sqrt{3c^2 + 8a^2 + 14ca}} \geq \frac{a+b+c}{5}.$$

Bài 6. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bến Tre năm học 2023 – 2024)

Cho số thực x thỏa mãn $0 < x < \frac{1}{2}$. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $A = \frac{2-x}{1-2x} + \frac{1+2x}{3x}$.

Bài 7. (Đề thi vào 10 hệ chuyên thành phố Đà Nẵng năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương x, y, z thoả mãn $xyz = 1$. Chứng minh rằng:

$$2008(x^2 + y^2 + z^2) + 15\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right) \geq 2023(x + y + z).$$

Bài 8. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Đắk Lắk năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực x, y, z, t thỏa mãn $x^2 + y^2 + z^2 + t^2 = 1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $A = xy + xz + xt + yz + yt + 3zt$.

Bài 9. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bình Phước năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số dương. Chứng minh: $\frac{bc}{2a+b+c} + \frac{ca}{2b+c+a} + \frac{ab}{2c+a+b} \leq \frac{a+b+c}{4}$.

Bài 10. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hà Nam năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là ba số thực dương thỏa mãn điều kiện $\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = 1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức: $P = \frac{1}{\sqrt{5a^2 + 2ab + 2b^2}} + \frac{1}{\sqrt{5b^2 + 2bc + 2c^2}} + \frac{1}{\sqrt{5c^2 + 2ca + 2a^2}}$.

Bài 11. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Đồng Nai năm học 2023 – 2024)

Cho hai số dương x và y thỏa mãn $x + y = 2$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $B = x^2 + y^2 + \frac{1}{x^2 + y^2}$.

Bài 12. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Tin thành phố Hà Nội năm học 2023 – 2024)

Với các số thực a, b và c thỏa mãn $(a+1)(b+1)(c+1) = (a-1)(b-1)(c-1)$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $A = |a| + |b| + |c|$.

Bài 13. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán thành phố Hà Nội năm học 2023 – 2024)

Với các số thực không âm a, b và c thỏa mãn $a + 2b + 3c = 1$, tìm giá trị lớn nhất và giá trị nhỏ nhất của biểu thức $P = (a + 6b + 6c)(a + b + c)$.

Bài 14. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hà Tĩnh năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực a, b, c thỏa mãn $a > b > c$; $ab + bc + ca > 0$ và $a + b + c = 1$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $P = \frac{1}{a-b} + \frac{1}{b-c} + \frac{1}{a-c} + \frac{5}{2\sqrt{ab+bc+ca}}$.

Bài 15. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hải Dương năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số không âm và không có hai số nào đồng thời bằng 0. Chứng minh rằng:

$$\frac{1}{a^2 + b^2} + \frac{1}{b^2 + c^2} + \frac{1}{c^2 + a^2} \geq \frac{10}{(a + b + c)^2}.$$

Bài 16. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hải Phòng năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực a, b, c thỏa mãn $a + b + c = 0$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức: $P = \frac{2a-1}{a^2+2} + \frac{2b-1}{b^2+2} + \frac{2c-1}{c^2+2}$.

Bài 17. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hoà Bình năm học 2023 – 2024)

Cho $a, b > 0$ thỏa mãn $a(a-1) + b(b-1) = ab$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức: $F = \frac{a^3 + b^3 + 2023(a+b) + 4}{ab}$.

Bài 18. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hưng Yên năm học 2023 – 2024)

Cho ba số thực dương a, b, c thỏa mãn $ab + bc + ca = 3abc$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $T = \sqrt{\frac{a}{3b^2c^2 + abc}} + \sqrt{\frac{b}{3a^2c^2 + abc}} + \sqrt{\frac{c}{3a^2b^2 + abc}}$.

Bài 19. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Khánh Hoà năm học 2023 – 2024)

a) Chứng minh $(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 \geq \sqrt{2}(x+y-2)(z-1)$, với mọi $x, y, z \in \mathbb{R}$.

b) Tìm số thực k nhỏ nhất sao cho bất đẳng thức sau luôn đúng với mọi $x, y, z \in \mathbb{R}$

$$k\left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2\right] \geq |(x+y-2)(z-1)|$$

Bài 20. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Lai Châu năm học 2023 – 2024)

Cho $a; b; c$ là các số thực dương thỏa mãn $a + b + c = 3$.

Chứng minh rằng: $\frac{ab}{\sqrt{c^2+3}} + \frac{bc}{\sqrt{a^2+3}} + \frac{ac}{\sqrt{b^2+3}} \leq \frac{3}{2}$.

Bài 21. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Lào Cai năm học 2023 – 2024)

a) Cho $a \geq 3$. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $Q = a^2 + \frac{2}{3a}$.

b) Cho ba số thực dương a, b, c thỏa mãn $a + b + c \leq 1$.

Chứng minh rằng: $\frac{a(3bc+1)^2}{c^2(3ac+1)} + \frac{b(3ca+1)^2}{a^2(3ab+1)} + \frac{c(3ab+1)^2}{b^2(3bc+1)} \geq 12$.

Bài 22. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Long An năm học 2023 – 2024)

Cho $a \geq 0, b \geq 0$ thỏa mãn $2a + 3b \leq 6$ và $2a + b \leq 4$. Chứng minh rằng: $-\frac{22}{9} \leq a^2 - 2a - b \leq 0$.

Bài 23. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Nam Định năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực $x; y; z$ thỏa mãn $0 \leq x, y, z \leq 4$.

Chứng minh rằng: $x^2y + y^2x + z^2x + 16 \geq xy^2 + yz^2 + zx^2$.

Bài 24. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Nghệ An năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực a, b, c thỏa mãn $a, b, c \geq 1$ và $a^2 + 4b^2 + c^2 + 2ab + 12 = 3(a + 5b + c)$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $T = \frac{a^2}{a + (a+b)^2} + \frac{a^2}{a + c^2}$.

Bài 25. (Đề thi vào 10 trường chuyên Đại học Vinh năm học 2023 – 2024)

Xét các số thực không âm a, b, c thỏa mãn $a^2 + b^2 + c^2 = 1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P = \frac{1}{\sqrt{a+1}} + \frac{1}{\sqrt{b+1}} + \frac{1}{\sqrt{c+2}}$.

Bài 26. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Ninh Bình năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số thực dương thỏa mãn $a + b + c = 6$.

Chứng minh $\frac{a}{\sqrt{b^3+1}} + \frac{b}{\sqrt{c^3+1}} + \frac{c}{\sqrt{a^3+1}} \geq 2$.

Bài 27. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Tin tỉnh Phú Thọ năm học 2023 – 2024)

Xét ba số $x; y; z \geq 2$ thỏa mãn $4xyz = 9(x + y + z) + 27$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $Q = \frac{\sqrt{x^2-4}}{x} + \frac{\sqrt{y^2-4}}{y} + \frac{\sqrt{z^2-4}}{z}$.

Bài 28. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Phú Thọ năm học 2023 – 2024)

Xét các số thực dương a, b, c .

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $F = \frac{a}{\sqrt{a^2+9bc}} + \frac{b}{\sqrt{b^2+9ac}} + \frac{c}{\sqrt{c^2+9ab}}$.

Bài 29. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Phú Yên năm học 2023 – 2024)

Cho $x \geq 1$, $0 < y \leq 1$. Chứng minh rằng: $\frac{1}{x+1} + \frac{1}{y+1} \geq \frac{x}{x^2+y} + \frac{y}{y^2+x}$.

Bài 30. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Quảng Trị năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương a, b, c thỏa mãn $ab+bc+ca=abc$.

a) Chứng minh $a+b+c \geq 9$.

b) Chứng minh $a+b+c \geq 4\left(\frac{a}{bc} + \frac{b}{ca} + \frac{c}{ab}\right) + 5$.

Bài 31. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Sơn La năm học 2023 – 2024)

Cho x, y, z là các số thực dương thỏa mãn $x+y+z=xyz$.

Chứng minh rằng: $\frac{1+\sqrt{1+x^2}}{x} + \frac{1+\sqrt{1+y^2}}{y} + \frac{1+\sqrt{1+z^2}}{z} \leq xyz$.

Bài 32. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Tây Ninh năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số thực dương thỏa mãn $a+b+c \geq 6$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $M = \frac{1}{6}(19a+22b+25c) + 2\left(\frac{5}{a} + \frac{6}{b} + \frac{7}{c}\right)$.

Bài 33. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Thái Bình năm học 2023 – 2024)

Cho 3 số thực dương x, y, z thỏa mãn $xy+yz+zx=1$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức:

$$P = \frac{2x}{\sqrt{x^2+1}} + \frac{y}{\sqrt{y^2+1}} + \frac{z}{\sqrt{z^2+1}} - x^2 - 28y^2 - 28z^2.$$

Bài 34. (Đề thi vào 10 trường chuyên Quốc Học Huế năm học 2023 – 2024)

Cho hai số thực dương a, b thỏa mãn $4a^2+b^2=2$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $T = \frac{4a}{2+b} + \frac{b}{1+a} + \frac{2024}{2a+b}$.

Bài 35. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Tiền Giang năm học 2023 – 2024)

Cho hai số thực x và y thỏa mãn $x > 1, y > 1$.

a) Chứng minh rằng $\frac{x}{\sqrt{x-1}} \geq 2$.

b) Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $T = \frac{x^2}{y-1} + \frac{y^2}{x-1}$.

Bài 36. (Đề thi vào 10 hệ chuyên thành phố Hồ Chí Minh năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương x, y, z thỏa mãn $\sqrt{1+4xy+2x+2y}+2z=5$.

a) Chứng minh $\frac{1}{\sqrt{(2x+1)(2y+1)}} + \frac{1}{2z+1} \geq \frac{2}{3}$.

b) Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $P = \frac{x+1}{2x+1} + \frac{y+1}{2y+1} + \frac{2z+3}{4z+2}$.

Bài 37. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Vĩnh Long năm học 2023 – 2024)

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $\frac{x^2+10}{\sqrt{x^2+9}}$.

Bài 38. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Vĩnh Phúc năm học 2023 – 2024)

a) Cho ba số thực dương a, b, c thoả mãn $ab+bc+ca=1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức: $P = \frac{2a}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{b}{\sqrt{1+b^2}} + \frac{c}{\sqrt{1+c^2}}$.

b) Cho ba số thực không âm a, b, c thoả mãn $ab+bc+ca+abc \leq 4$.

Chứng minh rằng $a+b+c \geq ab+bc+ca$.

Bài 39. (Đề thi vào 10 trường chuyên Khoa học tự nhiên (vòng 1) năm học 2023 – 2024)

Với a, b, c là các số dương thoả mãn điều kiện $ab+bc+ca=1$. Chứng minh rằng

$$\left(1 + \frac{1}{1+a^2}\right) \left(1 + \frac{1}{1+b^2}\right) \left(1 + \frac{1}{1+c^2}\right) > 4.$$

Bài 40. (Đề thi vào 10 trường chuyên Khoa học tự nhiên (vòng 2) năm học 2023 – 2024)

Với x, y, z là những số thực dương, tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức:

$$M = \frac{x^{14} - x^6 + 3}{x^2y^2 + zx + zy} + \frac{y^{14} - y^6 + 3}{y^2z^2 + xy + xz} + \frac{z^{14} - z^6 + 3}{z^2x^2 + yz + yx}$$

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

Bài 1. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bắc Ninh năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương a, b, c thỏa mãn $a + b + c = 3$. Chứng minh rằng $\frac{15}{ab + bc + ca} \geq 6 - abc$.

Lời giải

Ta sẽ chứng minh $(3 - 2a)(3 - 2b)(3 - 2c) \leq abc$. (1)

Nếu $(3 - 2a)(3 - 2b)(3 - 2c) \leq 0$ thì (1) đúng.

Ta có

$$\left. \begin{aligned} (3 - 2a)(3 - 2b) &\leq \left(\frac{3 - 2a + 3 - 2b}{2}\right)^2 = c^2 \\ (3 - 2a)(3 - 2c) &\leq \left(\frac{3 - 2a + 3 - 2c}{2}\right)^2 = b^2 \\ (3 - 2c)(3 - 2b) &\leq \left(\frac{3 - 2c + 3 - 2b}{2}\right)^2 = a^2 \end{aligned} \right\} \Rightarrow (3 - 2a)(3 - 2b)(3 - 2c) \leq abc.$$

Dấu "=" bất đẳng thức (1) xảy ra khi $a = b = c = 1$.

Từ (1) ta có $27 - 9(2a + 2b + 2c) + 3(4ab + 4bc + 4ca) - 8abc \leq abc$

$\Leftrightarrow 27 - 9 \cdot 6 + 12(ab + bc + ca) - 8abc \leq abc$ (do $a + b + c = 3$)

$\Leftrightarrow abc \geq \frac{4}{3}(ab + bc + ca) - 3$.

$$\begin{aligned} \text{Lúc này } abc + \frac{15}{ab + bc + ca} &\geq \frac{4}{3}(ab + bc + ca) + \frac{12}{ab + bc + ca} + \frac{3}{ab + bc + ca} - 3 \\ &\geq 2\sqrt{\frac{4}{3}(ab + bc + ca)} \cdot \frac{12}{ab + bc + ca} + \frac{9}{(a + b + c)^2} - 3 = 8 + 1 - 3 = 6. \end{aligned}$$

Suy ra $\frac{15}{ab + bc + ca} \geq 6 - abc$ (điều phải chứng minh).

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c = 1$.

Bài 2. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu năm học 2023 – 2024)

Với các số thực dương a, b, c thay đổi thỏa mãn $abc = 1$. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức:

$$P = \frac{a^2}{\sqrt{(1 + 8a^3)(1 + 8b^3)}} + \frac{b^2}{\sqrt{(1 + 8b^3)(1 + 8c^3)}} + \frac{c^2}{\sqrt{(1 + 8c^3)(1 + 8a^3)}}.$$

Lời giải

Áp dụng bất đẳng thức Côsi ta được:

$$\sqrt{1 + 8a^3} = \sqrt{(1 + 2a)(1 - 2a + 4a^2)} \leq \frac{1 + 2a + 1 - 2a + 4a^2}{2} = 2a^2 + 1.$$

Tương tự, ta có: $\sqrt{1 + 8b^3} \leq 2b^2 + 1$; $\sqrt{1 + 8c^3} \leq 2c^2 + 1$.

Do đó: $P \geq \frac{a^2}{(2a^2+1)(2b^2+1)} + \frac{b^2}{(2b^2+1)(2c^2+1)} + \frac{c^2}{(2c^2+1)(2a^2+1)}$.

Tiếp theo ta chứng minh: $\frac{a^2}{(2a^2+1)(2b^2+1)} + \frac{b^2}{(2b^2+1)(2c^2+1)} + \frac{c^2}{(2c^2+1)(2a^2+1)} \geq \frac{1}{3}$. (*)

Thật vậy: (*) $\Leftrightarrow 3[2(a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2) + a^2 + b^2 + c^2] \geq (2a^2+1)(2b^2+1)(2c^2+1)$
 $\Leftrightarrow 2(a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2) + (a^2 + b^2 + c^2) \geq 9$.

Điều này hiển nhiên đúng do $a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2 \geq 3\sqrt[4]{a^4b^4c^4} = 3$ và $a^2 + b^2 + c^2 \geq 3\sqrt[3]{a^2b^2c^2} = 3$.

Vậy GTNN của $P = \frac{1}{3}$ đạt tại $a = b = c = 1$.

Bài 3. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Cần Thơ năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số thực không nhỏ hơn 1.

Chứng minh rằng: $\frac{\sqrt{ab-1}}{b+c} + \frac{\sqrt{bc-1}}{c+a} + \frac{\sqrt{ca-1}}{a+b} \leq \frac{a+b+c}{4}$.

Lời giải

Áp dụng bất đẳng thức AM-GM, ta có: $\frac{\sqrt{ab-1}}{b+c} \leq \frac{\sqrt{ab-1}}{2\sqrt{bc}} = \frac{1}{2} \sqrt{\frac{a-1}{c} \cdot \frac{1}{bc}} = \frac{1}{2} \sqrt{\frac{1}{c} \left(a - \frac{1}{b}\right)}$.

Lại theo bất đẳng thức AM-GM, ta có: $\frac{1}{2} \sqrt{\frac{1}{c} \left(a - \frac{1}{b}\right)} \leq \frac{1}{2} \cdot \frac{\frac{1}{c} + a - \frac{1}{b}}{2} = \frac{1}{4} \left(\frac{1}{c} + a - \frac{1}{b}\right)$.

Suy ra $\frac{\sqrt{ab-1}}{b+c} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{c} + a - \frac{1}{b}\right)$.

Tương tự, ta có: $\frac{\sqrt{bc-1}}{c+a} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{a} + b - \frac{1}{c}\right)$ và $\frac{\sqrt{ca-1}}{a+b} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{b} + c - \frac{1}{a}\right)$.

Cộng vế theo vế các bất đẳng thức trên, ta được: $\frac{\sqrt{ab-1}}{b+c} + \frac{\sqrt{bc-1}}{c+a} + \frac{\sqrt{ca-1}}{a+b} \leq \frac{a+b+c}{4}$.

Đẳng thức xảy ra khi $a = b = c = \sqrt{2}$.

Bài 4. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bắc Giang năm học 2023 – 2024)

Cho x, y, z là các số thực dương và thỏa mãn điều kiện $x + y + z = xyz$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P = \frac{1}{\sqrt{1+x^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+y^2}} + \frac{1}{\sqrt{1+z^2}}$.

Lời giải

Từ giả thiết $x + y + z = xyz$, ta có $\frac{1}{xy} + \frac{1}{yz} + \frac{1}{xz} = 1$.

Đặt $a = \frac{1}{x}$; $b = \frac{1}{y}$; $c = \frac{1}{z} \Rightarrow a, b, c > 0$.

Giả thiết trở thành $ab + bc + ca = 1$ và $P = \frac{a}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{b}{\sqrt{1+b^2}} + \frac{c}{\sqrt{1+c^2}}$.

Để ý rằng:

$$a^2 + 1 = a^2 + ab + bc + ca = (a+b)(a+c);$$

$$b^2 + 1 = b^2 + ab + bc + ca = (b+a)(b+c);$$

$$c^2 + 1 = c^2 + ab + bc + ca = (c+a)(c+b).$$

$$\begin{aligned} \text{Lúc này, ta có: } P &= \frac{a}{\sqrt{(a+b)(a+c)}} + \frac{b}{\sqrt{(b+a)(b+c)}} + \frac{c}{\sqrt{(c+a)(c+b)}} \\ &= \sqrt{\frac{a}{a+b}} \cdot \sqrt{\frac{a}{a+c}} + \sqrt{\frac{b}{b+a}} \cdot \sqrt{\frac{b}{b+c}} + \sqrt{\frac{c}{c+a}} \cdot \sqrt{\frac{c}{c+b}}. \end{aligned}$$

Theo bất đẳng thức AM-GM, ta có: $P \leq \frac{1}{2} \left(\frac{a}{a+b} + \frac{a}{a+c} + \frac{b}{b+a} + \frac{b}{b+c} + \frac{c}{c+a} + \frac{c}{c+b} \right)$ hay $P \leq \frac{3}{2}$.

Dấu "=" xảy ra khi và chỉ khi $a = b = c = \frac{1}{\sqrt{3}} \Leftrightarrow x = y = z = \sqrt{3}$.

Vậy giá trị lớn nhất của $P = \frac{3}{2} \Leftrightarrow x = y = z = \sqrt{3}$.

Bài 5. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Cao Bằng năm học 2023 – 2024)

Với a, b, c là ba số thực dương, chứng minh rằng:

$$\frac{a^2}{\sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab}} + \frac{b^2}{\sqrt{3b^2 + 8c^2 + 14bc}} + \frac{c^2}{\sqrt{3c^2 + 8a^2 + 14ca}} \geq \frac{a+b+c}{5}.$$

Lời giải

Trước hết ta chứng minh bất đẳng thức sau:

Với 4 số thực a, b, x, y và $x, y > 0$, ta có: $\frac{a^2}{x} + \frac{b^2}{y} \geq \frac{(a+b)^2}{x+y}$. (*)

Dấu "=" xảy ra khi $\frac{a}{x} = \frac{b}{y}$.

Thật vậy, ta viết bất đẳng thức (*) dưới dạng:

$$a^2y(x+y) + b^2x(x+y) \geq (a+b)^2xy \Leftrightarrow (ay - bx)^2 \geq 0 \text{ (luôn đúng)}.$$

Dấu "=" xảy ra khi $\frac{a}{x} = \frac{b}{y}$.

Áp dụng bất đẳng thức (*) hai lần ta được: $\frac{a^2}{x} + \frac{b^2}{y} + \frac{c^2}{z} \geq \frac{(a+b)^2}{x+y} + \frac{c^2}{z} \geq \frac{(a+b+c)^2}{x+y+z}$.

Dấu "=" xảy ra khi $\frac{a}{x} = \frac{b}{y} = \frac{c}{z}$.

Áp dụng, ta có:
$$\sum_{cyc} \frac{a^2}{\sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab}} \geq \frac{(a+b+c)^2}{\sum_{cyc} \sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab}}.$$

Mặt khác, theo bất đẳng thức GM – AM, ta có

$$\sum_{cyc} \sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab} = \sum_{cyc} (\sqrt{3a+2b} \cdot \sqrt{a+4b}) \leq \sum_{cyc} \frac{(3a+2b)(a+4b)}{2} = 5(a+b+c)$$

$$\Rightarrow \sum_{cyc} \frac{a^2}{\sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab}} \geq \frac{(a+b+c)^2}{5(a+b+c)} = \frac{a+b+c}{5}$$

$$\Rightarrow \sum_{cyc} \frac{a^2}{\sqrt{3a^2 + 8b^2 + 14ab}} \geq \frac{a+b+c}{5} \text{ (điều phải chứng minh).}$$

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c$.

Bài 6. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bến Tre năm học 2023 – 2024)

Cho số thực x thỏa mãn $0 < x < \frac{1}{2}$. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $A = \frac{2-x}{1-2x} + \frac{1+2x}{3x}$.

Lời giải

Đặt $a = \frac{1}{x}$, $a > 2$. Khi đó $A = \frac{2 - \frac{1}{a}}{1 - \frac{2}{a}} + \frac{1 + \frac{2}{a}}{\frac{3}{a}} = \frac{2a-1}{a-2} + \frac{a+2}{3} = 2 + \frac{3}{a-2} + \frac{a-2}{3} + \frac{4}{3}$.

Áp dụng bất đẳng thức AM – GM cho hai số dương $\frac{3}{a-2}$ và $\frac{a-2}{3}$, ta được

$$A \geq 2 + 2\sqrt{\frac{3}{a-2} \cdot \frac{a-2}{3}} + \frac{4}{3} = \frac{16}{3}.$$

Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi $a = 5 \Leftrightarrow x = \frac{1}{5}$.

Bài 7. (Đề thi vào 10 hệ chuyên thành phố Đà Nẵng năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương x, y, z thỏa mãn $xyz = 1$. Chứng minh rằng:

$$2008(x^2 + y^2 + z^2) + 15\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right) \geq 2023(x+y+z).$$

Lời giải

Áp dụng bất đẳng thức AM – GM, ta có: $x+y+z \geq 3\sqrt[3]{xyz} = 3$.

Ta có: $2008(x^2 + y^2 + z^2) + 15\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right) \geq 2008 \frac{(x+y+z)^2}{3} + 15 \cdot \frac{9}{x+y+z}$

Đặt $t = x+y+z$ ($t \geq 3$), ta phải chứng minh: $2008 \cdot \frac{(x+y+z)^2}{3} + 15 \cdot \frac{9}{x+y+z} \geq 2023(x+y+z)$

Tức là: $2008 \cdot \frac{t^2}{3} + 15 \cdot \frac{9}{t} \geq 2023t$

$$\Leftrightarrow 2008t^3 + 405 \geq 6069t^2$$

$$\Leftrightarrow (t-3)(2008t^2 - 45t - 135) \geq 0. \quad (1)$$

$$\begin{aligned} \text{Mặt khác } 2008t^2 - 45t - 135 &= 1993t^2 + 15t^2 - 45t - 135 = 1993t^2 + 15t(t-3) - 135 \\ &\geq 1993.3^2 + 15.3.0 - 135 > 0 \end{aligned}$$

$$\Rightarrow 2008t^2 - 45t - 135 > 0.$$

Do đó bất đẳng thức (1) đúng.

Vậy bài toán được chứng minh

Dấu "=" xảy ra khi $x = y = z = 1$.

Bài 8. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Đắk Lắk năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực x, y, z, t thỏa mãn $x^2 + y^2 + z^2 + t^2 = 1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $A = xy + xz + xt + yz + yt + 3zt$.

Lời giải

Với mọi số thực $\alpha > 0$, ta có

$$2\alpha A = 2\alpha xy + 2\alpha xz + 2\alpha xt + 2\alpha yz + 2\alpha yt + 2\alpha 3zt$$

$$\Leftrightarrow 2\alpha A = \alpha(2xy) + 2x(\alpha z) + 2x(\alpha t) + 2y(\alpha z) + 2y(\alpha t) + (2zt)(3\alpha)$$

$$\Leftrightarrow 2\alpha A \leq \alpha(x^2 + y^2) + x^2 + (\alpha z)^2 + x^2 + (\alpha t)^2 + y^2 + (\alpha z)^2 + y^2 + (\alpha t)^2 + (z^2 + t^2)(3\alpha)$$

$$\Leftrightarrow 2\alpha A \leq (\alpha + 2)(x^2 + y^2) + (2\alpha^2 + 3\alpha)(z^2 + t^2).$$

Do biểu thức trên đúng với mọi số thực $\alpha > 0$ nên ta chọn $\alpha = \frac{\sqrt{5}-1}{2} \Rightarrow \alpha + 2 = 2\alpha^2 + 3\alpha = \frac{3+\sqrt{5}}{2}$.

$$\text{Khi đó } 2\alpha A \leq (\alpha + 2)(x^2 + y^2) + (2\alpha^2 + 3\alpha)(z^2 + t^2) = (\alpha + 2)(x^2 + y^2 + z^2 + t^2)$$

$$\Leftrightarrow A \leq \frac{\alpha + 2}{2\alpha} = \frac{2 + \sqrt{5}}{2}.$$

Vậy giá trị lớn nhất của biểu thức A là $\frac{2 + \sqrt{5}}{2}$ đạt được khi:

$$\begin{cases} x = y \\ z = t \\ x = \alpha z = \alpha t \\ \alpha = \frac{\sqrt{5}-1}{2} \\ x^2 + y^2 + z^2 + t^2 = 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = y \\ z = t \\ x = \alpha z = \alpha t \\ \alpha = \frac{\sqrt{5}-1}{2} \\ x^2 + y^2 + z^2 + t^2 = 1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x = y = \sqrt{\frac{5-\sqrt{5}}{20}} \\ z = t = \sqrt{\frac{5+\sqrt{5}}{20}} \\ x = y = -\sqrt{\frac{5-\sqrt{5}}{20}} \\ z = t = -\sqrt{\frac{5+\sqrt{5}}{20}} \end{cases}$$

Bài 9. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Bình Phước năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số dương. Chứng minh: $\frac{bc}{2a+b+c} + \frac{ca}{2b+c+a} + \frac{ab}{2c+a+b} \leq \frac{a+b+c}{4}$.

Lời giải

Chứng minh được bất đẳng thức $\frac{1}{a} + \frac{1}{b} \geq \frac{4}{a+b}$

$$\text{Ta có } \frac{1}{2a+b+c} = \frac{1}{4} \cdot \frac{4}{(a+b)+(a+c)} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{1}{a+b} + \frac{1}{a+c} \right)$$

$$\Rightarrow \frac{bc}{2a+b+c} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{bc}{a+b} + \frac{bc}{a+c} \right) \quad (1)$$

$$\text{Tương tự, ta có: } \frac{ac}{2b+a+c} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{ac}{b+c} + \frac{ac}{b+a} \right) \quad (2)$$

$$\frac{ab}{2c+a+b} \leq \frac{1}{4} \left(\frac{ab}{a+c} + \frac{ab}{b+c} \right) \quad (3)$$

Cộng (1), (2) và (3) vế theo vế ta được

$$\begin{aligned} VT &\leq \frac{1}{4} \left(\frac{bc}{a+b} + \frac{bc}{a+c} + \frac{ac}{b+c} + \frac{ac}{b+a} + \frac{ab}{a+c} + \frac{ab}{b+c} \right) \\ &= \frac{1}{4} \left[\left(\frac{bc}{a+b} + \frac{ca}{a+b} \right) + \left(\frac{bc}{a+c} + \frac{ab}{a+c} \right) + \left(\frac{ca}{b+c} + \frac{ab}{b+c} \right) \right] = \frac{a+b+c}{4}. \end{aligned}$$

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c$.

Bài 10. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hà Nam năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là ba số thực dương thỏa mãn điều kiện $\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = 1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức: $P = \frac{1}{\sqrt{5a^2 + 2ab + 2b^2}} + \frac{1}{\sqrt{5b^2 + 2bc + 2c^2}} + \frac{1}{\sqrt{5c^2 + 2ca + 2a^2}}$.

Lời giải

Với $a, b > 0$, ta có: $5a^2 + 2ab + 2b^2 = (2a+b)^2 + (a-b)^2 \geq (2a+b)^2$

$$\Rightarrow \sqrt{5a^2 + 2ab + 2b^2} \geq \sqrt{(2a+b)^2} = 2a+b$$

$$\Rightarrow \frac{1}{\sqrt{5a^2 + 2ab + 2b^2}} \leq \frac{1}{2a+b} \leq \frac{1}{9} \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{a} + \frac{1}{b} \right) = \frac{1}{9} \left(\frac{2}{a} + \frac{1}{b} \right)$$

$$\text{Tương tự: } \frac{1}{\sqrt{5b^2 + 2bc + 2c^2}} \leq \frac{1}{9} \left(\frac{2}{b} + \frac{1}{c} \right); \quad \frac{1}{\sqrt{5c^2 + 2ca + 2a^2}} \leq \frac{1}{9} \left(\frac{2}{c} + \frac{1}{a} \right).$$

$$\text{Suy ra: } P \leq \frac{1}{9} \left(\frac{2}{a} + \frac{1}{b} + \frac{2}{b} + \frac{1}{c} + \frac{2}{c} + \frac{1}{a} \right) = \frac{1}{3} \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} \right) \Rightarrow P \leq \frac{1}{3} \cdot \sqrt{3 \left(\frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} \right)} = \frac{1}{3} \cdot \sqrt{3} = \frac{\sqrt{3}}{3}$$

$$\text{Dấu "=" xảy ra } \Leftrightarrow \begin{cases} a = b = c \\ \frac{1}{a^2} + \frac{1}{b^2} + \frac{1}{c^2} = 1 \end{cases} \Leftrightarrow a = b = c = \sqrt{3}.$$

Vậy $\max P = \frac{\sqrt{3}}{3}$ khi $a = b = c = \sqrt{3}$.

Bài 11. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Đồng Nai năm học 2023 – 2024)

Cho hai số dương x và y thỏa mãn $x + y = 2$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $B = x^2 + y^2 + \frac{1}{x^2 + y^2}$.

Lời giải

Ta có: $(x+y)^2 \leq 2(x^2+y^2) \Rightarrow 4 \leq 2(x^2+y^2) \Rightarrow x^2+y^2 \geq 2$

Áp dụng bất đẳng thức AM – GM, ta có: $\frac{x^2+y^2}{4} + \frac{1}{x^2+y^2} \geq 2\sqrt{\frac{x^2+y^2}{4(x^2+y^2)}} \Rightarrow \frac{x^2+y^2}{4} + \frac{1}{x^2+y^2} \geq 1$

Suy ra $B \geq \frac{3}{4} \cdot 2 + 1 = \frac{5}{2}$

Đẳng thức xảy ra khi $\begin{cases} x^2+y^2=2 \\ x+y=2 \\ x=y \end{cases} \Leftrightarrow x=y=1$

Vậy $\min B = \frac{5}{2}$ khi $x=y=1$.

Bài 12. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Tin thành phố Hà Nội năm học 2023 – 2024)

Với các số thực a, b và c thỏa mãn $(a+1)(b+1)(c+1) = (a-1)(b-1)(c-1)$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $A = |a| + |b| + |c|$.

Lời giải

Từ giả thiết ta suy ra $ab+bc+ac = -1$.

Xét $A^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2|ab| + 2|bc| + 2|ac|$.

Theo bất đẳng thức giá trị tuyệt đối, ta có:

$$A^2 = (a+b+c)^2 + 2(|ab| + |bc| + |ac|) + 2 \geq 0 + 2|ab+bc+ac| + 2 = 4$$

Từ đây kết hợp $A \geq 0 \Rightarrow A \geq 2$.

Dấu "=" xảy ra nhiều trường hợp, chẳng hạn $(a;b;c) = (0;1;-1)$.

Vậy giá trị nhỏ nhất của A là 2.

Bài 13. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán thành phố Hà Nội năm học 2023 – 2024)

Với các số thực không âm a, b và c thỏa mãn $a+2b+3c=1$, tìm giá trị lớn nhất và giá trị nhỏ nhất của biểu thức $P = (a+6b+6c)(a+b+c)$.

Lời giải

Sử dụng bất đẳng thức Cauchy-Schwarz, ta có:

$$P \geq (a + \sqrt{6}b + \sqrt{6}c)^2 \geq \left(\frac{\sqrt{6}}{3}a + \frac{2\sqrt{6}}{3}b + \sqrt{6}c \right)^2 = \frac{2}{3}(a+2b+3c)^2 = \frac{2}{3}$$

Mặt khác, dễ thấy với $a=b=0$ và $c=\frac{1}{3}$ thì $P = \frac{2}{3}$. Vậy $\min P = \frac{2}{3}$.

Sử dụng bất đẳng thức AM-GM, ta có:

$$\begin{aligned} 4P &= (a+6b+6c)(4a+4b+4c) \leq \left(\frac{a+6b+6c+4a+4b+4c}{2} \right)^2 = \left(\frac{5a+10b+10c}{2} \right)^2 \\ &= \frac{25}{4}(a+2b+2c)^2 \leq \frac{25}{4}(a+2b+3c)^2 = \frac{25}{4} \end{aligned}$$

Từ đó $P \leq \frac{25}{16}$. Mặt khác, $c = 0, b = \frac{3}{8}$ và $a = \frac{1}{4}$ thì $P = \frac{25}{16}$. Vậy $\max P = \frac{25}{16}$

Bài 14. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hà Tĩnh năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực a, b, c thỏa mãn $a > b > c$; $ab + bc + ca > 0$ và $a + b + c = 1$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $P = \frac{1}{a-b} + \frac{1}{b-c} + \frac{1}{a-c} + \frac{5}{2\sqrt{ab+bc+ca}}$.

Lời giải

Ta sử dụng các bất đẳng thức $\frac{1}{m} + \frac{1}{n} \geq \frac{4}{m+n} \geq \frac{2\sqrt{2}}{\sqrt{m^2+n^2}}$ với $m > 0; n > 0$.

Dấu "=" xảy ra khi $m = n$.

$$\begin{aligned} \text{Ta có: } P &= \frac{1}{a-b} + \frac{1}{b-c} + \frac{1}{a-c} + \frac{5}{2\sqrt{ab+bc+ca}} \\ &\geq \frac{4}{a-c} + \frac{1}{a-c} + \frac{5}{2\sqrt{ab+bc+ca}} = \frac{5}{a-c} + \frac{5}{2\sqrt{ab+bc+ca}}. \end{aligned}$$

$$\text{Lại có: } \frac{5}{a-c} + \frac{5}{2\sqrt{ab+bc+ca}} \geq 5 \frac{2\sqrt{2}}{\sqrt{(a-c)^2 + 4(ab+bc+ca)}} = \frac{10\sqrt{2}}{\sqrt{(a+c)^2 + 4b(a+c)}}$$

$$\Rightarrow P \geq \frac{10\sqrt{2}}{\sqrt{(a+c)(a+c+4b)}} = \frac{10\sqrt{2}}{\sqrt{(1-b)(1+3b)}} \quad (\text{do } a+c=1-b)$$

$$\Rightarrow P \geq \frac{10\sqrt{6}}{\sqrt{(3-3b)(1+3b)}} \geq \frac{10\sqrt{6}}{\frac{3-3b+1+3b}{2}} = 5\sqrt{6}.$$

Vậy giá trị nhỏ nhất của P bằng $5\sqrt{6}$ khi:

$$\begin{cases} a > b > c \\ a+b+c=1 \\ a-b=b-c \\ a-c=2\sqrt{b(a+c)+ca} \\ 3-3b=1+3b \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a > b > c \\ b = \frac{1}{3} \\ a+c = \frac{2}{3} \\ a-c = 2\sqrt{\frac{2}{9}+ca} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = \frac{2+\sqrt{6}}{6} \\ b = \frac{1}{3} \\ c = \frac{2-\sqrt{6}}{6} \end{cases}.$$

Bài 15. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hải Dương năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số không âm và không có hai số nào đồng thời bằng 0. Chứng minh rằng:

$$\frac{1}{a^2+b^2} + \frac{1}{b^2+c^2} + \frac{1}{c^2+a^2} \geq \frac{10}{(a+b+c)^2}.$$

Lời giải

Giả sử $c = \min\{a, b, c\}$. Khi đó:

$$c \leq a \Rightarrow c^2 \leq ac \Rightarrow a^2 + c^2 \leq a^2 + ac \leq \left(a + \frac{c}{2}\right)^2;$$

$$c \leq b \Rightarrow c^2 \leq bc \Rightarrow b^2 + c^2 \leq b^2 + bc \leq \left(b + \frac{c}{2}\right)^2;$$

$$a^2 + b^2 \leq \left(a + \frac{c}{2}\right)^2 + \left(b + \frac{c}{2}\right)^2.$$

$$\text{Suy ra VT} (*) \geq \frac{1}{\left(a + \frac{c}{2}\right)^2 + \left(b + \frac{c}{2}\right)^2} + \frac{1}{\left(b + \frac{c}{2}\right)^2} + \frac{1}{\left(a + \frac{c}{2}\right)^2}.$$

Đặt $x = a + \frac{c}{2}$; $y = b + \frac{c}{2}$. Khi đó $x > 0$, $y > 0$ và $x + y = a + b + c$.

$$\begin{aligned} \text{Ta có } \text{VT} (*) &\geq \frac{1}{x^2 + y^2} + \frac{1}{y^2} + \frac{1}{x^2} \geq \frac{1}{x^2 + y^2} + \frac{2}{xy} = \frac{1}{x^2 + y^2} + \frac{1}{2xy} + \frac{3}{2xy} \geq \frac{4}{x^2 + y^2 + 2xy} + \frac{3}{2xy} \\ &= \frac{4}{(x+y)^2} + \frac{3}{2xy} \geq \frac{4}{(x+y)^2} + 3 \cdot \frac{2}{(x+y)^2} = \frac{10}{(x+y)^2} = \frac{10}{(a+b+c)^2} = \text{VP} (*). \end{aligned}$$

Dấu "=" xảy ra khi $\begin{cases} c=0 \\ x=y \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} c=0 \\ a=b \end{cases}$. Do vai trò của a, b, c bình đẳng nên dấu "=" của (*) xảy ra

khi và chỉ khi trong ba số a, b, c có một số bằng 0 và hai số còn lại bằng nhau.

Bài 16. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hải Phòng năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực a, b, c thỏa mãn $a + b + c = 0$.

$$\text{Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức: } P = \frac{2a-1}{a^2+2} + \frac{2b-1}{b^2+2} + \frac{2c-1}{c^2+2}.$$

Lời giải

Không mất tính tổng quát, ta giả sử $ab \geq 0$.

$$\text{Khi đó } P + 3 \geq \frac{(a+b+2)^2}{(a+b)^2+4} + \frac{(c+1)^2}{c^2+2} = \frac{(c-2)^2}{c^2+4} + \frac{(c+1)^2}{c^2+2}.$$

$$\text{Xét bất đẳng thức: } \frac{(c-2)^2}{c^2+4} + \frac{(c+1)^2}{c^2+2} \geq \frac{3}{2} \Leftrightarrow c^2(c-2)^2 \geq 0 \text{ (đúng).}$$

$$\text{Suy ra } P \geq \frac{-3}{2}.$$

Dấu "=" xảy ra chẳng hạn khi $a = b = c = 0$, $a = b = -1, c = 2$.

$$\text{Vậy } P_{\min} = \frac{-3}{2}.$$

Bài 17. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hoà Bình năm học 2023 – 2024)

Cho $a, b > 0$ thỏa mãn $a(a-1) + b(b-1) = ab$.

$$\text{Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức: } F = \frac{a^3 + b^3 + 2023(a+b) + 4}{ab}.$$

Lời giải

Từ giả thiết $a(a-1)+b(b-1)=ab \Rightarrow a^2+b^2-(a+b)=ab$

$$\Rightarrow a^2+b^2=ab+a+b.$$

Theo bất đẳng thức AM-GM, ta có: $a^2+b^2 \geq 2ab \Rightarrow ab+a+b \geq 2ab \Rightarrow a+b \geq ab$. (1)

Lại có: $ab+a+b+8=(a^2+4)+(b^2+4) \geq 4a+4b=4(a+b)$

$$\Rightarrow ab+8 \geq 3(a+b) \geq 3ab \quad (\text{do (1)})$$

$$\Rightarrow ab \leq 4.$$

$$\text{Đặt } t = \sqrt{ab} \Rightarrow 0 < t \leq 2 \Rightarrow \frac{2}{t} \geq 1 \Rightarrow \frac{4}{t^2} \geq 1.$$

Áp dụng bất đẳng thức AM-GM, ta có:

$$F = \frac{a^2}{b} + \frac{b^2}{a} + 2023 \left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} \right) + \frac{4}{ab} \geq 2\sqrt{\frac{a^2}{b} \cdot \frac{b^2}{a}} + 2023 \cdot 2\sqrt{\frac{1}{ab} + \frac{4}{ab}} = 2t + 4046 \cdot \frac{1}{t} + \frac{4}{t^2}$$

$$\Rightarrow F \geq 2t + \frac{8}{t} + 2019 \cdot \frac{2}{t} + \frac{4}{t^2} \dots$$

$$\text{Theo bất đẳng thức AM-GM, ta có } 2t + \frac{8}{t} \geq 2\sqrt{2t \cdot \frac{8}{t}} = 8$$

$$\Rightarrow F \geq 8 + 2019 + 1 = 2028.$$

Vậy $\min F = 2028$, đạt khi $a = b = 2$.

Bài 18. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Hưng Yên năm học 2023 – 2024)

Cho ba số thực dương a, b, c thỏa mãn $ab+bc+ca=3abc$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $T = \sqrt{\frac{a}{3b^2c^2+abc}} + \sqrt{\frac{b}{3a^2c^2+abc}} + \sqrt{\frac{c}{3a^2b^2+abc}}$.

Lời giải

Theo bài ra, ta có: $a, b, c > 0$ và $ab+bc+ca=3abc \Leftrightarrow \frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 3$.

Đặt $\frac{1}{a} = x; \frac{1}{b} = y; \frac{1}{c} = z$ ($x, y, z > 0$) $\Rightarrow x+y+z=3$.

$$\text{Khi đó: } \sqrt{\frac{a}{3b^2c^2+abc}} = \sqrt{\frac{y^2z^2}{3x+yz}} = \sqrt{\frac{y^2z^2}{x(x+y+z)+yz}} = \frac{yz}{\sqrt{(x+y)(x+z)}} \leq \frac{yz}{2} \cdot \left(\frac{1}{x+y} + \frac{1}{y+z} \right).$$

$$\text{Chứng minh tương tự, ta được: } \sqrt{\frac{b}{3a^2c^2+abc}} \leq \frac{zx}{2} \cdot \left(\frac{1}{x+y} + \frac{1}{y+z} \right);$$

$$\sqrt{\frac{c}{3a^2b^2+abc}} \leq \frac{xy}{2} \cdot \left(\frac{1}{z+x} + \frac{1}{y+z} \right).$$

$$\text{Suy ra: } T \leq \frac{1}{2} \left(\frac{yz+zx}{x+y} + \frac{yz+yx}{x+z} + \frac{xy+zx}{y+z} \right) = \frac{1}{2}(x+y+z) = \frac{3}{2}.$$

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c = 1$.

Vậy GTNN của T bằng $\frac{3}{2}$ khi $a = b = c = 1$.

Bài 19. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Khánh Hoà năm học 2023 – 2024)

a) Chứng minh $(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 \geq \sqrt{2}(x+y-2)(z-1)$, với mọi $x, y, z \in \mathbb{R}$.

b) Tìm số thực k nhỏ nhất sao cho bất đẳng thức sau luôn đúng với mọi $x, y, z \in \mathbb{R}$

$$k \left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 \right] \geq |(x+y-2)(z-1)|$$

Lời giải

a) **Cách 1:** Áp dụng bất đẳng thức Bunhia Copxki, ta có

$$\left[(x-1)^2 + (y-1)^2 \right] \left[1^2 + 1^2 \right] \geq \left[(x-1) \cdot 1 + (y-1) \cdot 1 \right]^2 \Leftrightarrow (x-1)^2 + (y-1)^2 \geq \frac{(x+y-2)^2}{2}. \quad (1)$$

Dấu "=" xảy ra khi $\frac{x-1}{1} = \frac{y-1}{1} \Leftrightarrow x = y$.

Áp dụng bất đẳng thức AM-GM, ta có:

$$\frac{(x+y-2)^2}{2} + (z-1)^2 \geq 2\sqrt{\frac{[(x+y-2)(z-1)]^2}{2}} = \sqrt{2} |(x+y-2)(z-1)|. \quad (2)$$

Dấu "=" xảy ra khi $\frac{(x+y-2)^2}{2} = (z-1)^2$.

Mặt khác: $|(x+y-2)(z-1)| \geq (x+y-2)(z-1)$. (3)

Dấu "=" xảy ra khi $(x+y-2)(z-1) \geq 0$.

Từ (1), (2) và (3), ta suy ra: $(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 \geq \sqrt{2}(x+y-2)(z-1)$ (điều phải chứng minh).

Dấu "=" xảy ra khi $\begin{cases} x = y \\ |x+y-2| = \sqrt{2}|z-1| \text{ (Chẳng hạn tại } x = y = z = 1) \\ (x+y-2)(z-1) \geq 0 \end{cases}$

Cách 2: Đặt $x-1 = a$; $y-1 = b$; $z-1 = c$.

Ta có: VT = $a^2 + b^2 + c^2 \geq \frac{(a+b)^2}{2} + c^2 \geq 2\sqrt{\frac{(a+b)^2 \cdot c^2}{2}} = \sqrt{2} |(a+b)c| \geq \sqrt{2}(a+b)c = VP$

Vậy $(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 \geq \sqrt{2}(x+y-2)(z-1)$ với mọi $x, y, z \in \mathbb{R}$.

Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi $x = y = \frac{z-1 + \sqrt{2}}{\sqrt{2}}$ (Chẳng hạn tại $x = y = z = 1$).

b) Giả sử k là số thực nhỏ nhất để bất đẳng thức sau luôn đúng với mọi $x, y, z \in \mathbb{R}$:

$$k \left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2 \right] \geq |(x+y-2)(z-1)| \quad (*)$$

\Rightarrow Bất đẳng thức (*) cũng đúng khi $x = y$, $|x+y-2| = |\sqrt{2}(z-1)|$ hay $x = y$, $|z-1| = \sqrt{2}|x-1|$.

Do đó: $k\left[2(x-1)^2 + 2(x-1)^2\right] \geq \left|2(x-1) \cdot \sqrt{2}(x-1)\right| \Leftrightarrow 4k(x-1)^2 \geq 2\sqrt{2}(x-1)^2$ với mọi $x \in \mathbb{R}$.

Cho $x = 2$, ta được: $4k \geq 2\sqrt{2} \Leftrightarrow k \geq \frac{1}{\sqrt{2}}$.

Ta chứng minh với mọi $k \geq \frac{1}{\sqrt{2}}$ thì bất đẳng thức (*) đúng.

Thật vậy:

$$\begin{aligned} k\left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2\right] &= \left(k - \frac{1}{\sqrt{2}}\right)\left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2\right] \\ &\quad + \frac{1}{\sqrt{2}}\left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2\right] \\ &\geq \frac{1}{\sqrt{2}}\left[(x-1)^2 + (y-1)^2 + (z-1)^2\right] \\ &\geq \frac{1}{\sqrt{2}} \cdot \sqrt{2} |(x+y-2)(z-1)| = |(x+y-2)(z-1)| \quad (\text{theo chứng minh của câu a}). \end{aligned}$$

Khi $k = \frac{1}{\sqrt{2}}$ thì theo chứng minh câu a, ta cũng có bất đẳng thức (*) đúng.

Vậy giá trị k nhỏ nhất cần tìm là $k = \frac{1}{\sqrt{2}}$.

Bài 20. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Lai Châu năm học 2023 – 2024)

Cho $a; b; c$ là các số thực dương thỏa mãn $a + b + c = 3$.

Chứng minh rằng: $\frac{ab}{\sqrt{c^2+3}} + \frac{bc}{\sqrt{a^2+3}} + \frac{ac}{\sqrt{b^2+3}} \leq \frac{3}{2}$.

Lời giải

Ta có $a + b + c = 3 \Leftrightarrow 9 = (a + b + c)^2 \geq 3(ab + ac + bc) \Leftrightarrow ab + ac + bc \leq 3$.

Khi đó: $\frac{bc}{\sqrt{a^2+3}} \leq \frac{bc}{\sqrt{a^2+ab+ac+bc}} = \frac{bc}{\sqrt{(a+b)(a+c)}} \leq \frac{1}{2} \left(\frac{bc}{a+b} + \frac{bc}{a+c} \right)$.

Tương tự ta có: $\frac{ac}{\sqrt{b^2+3}} \leq \frac{1}{2} \left(\frac{ac}{a+b} + \frac{ac}{b+c} \right)$; $\frac{ab}{\sqrt{c^2+3}} \leq \frac{1}{2} \left(\frac{ab}{b+c} + \frac{ab}{a+c} \right)$.

Cộng vế với vế của các bất đẳng thức trên ta được:

$$\frac{bc}{\sqrt{a^2+3}} + \frac{ac}{\sqrt{b^2+3}} + \frac{ab}{\sqrt{c^2+3}} \leq \frac{1}{2} \left(\frac{bc}{a+b} + \frac{bc}{a+c} + \frac{ac}{a+b} + \frac{ac}{b+c} + \frac{ab}{b+c} + \frac{ab}{a+c} \right) \leq \frac{1}{2}(a+b+c).$$

Mà $a + b + c = 3$ nên $\frac{bc}{\sqrt{a^2+3}} + \frac{ac}{\sqrt{b^2+3}} + \frac{ab}{\sqrt{c^2+3}} \leq \frac{3}{2}$.

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c = 1$.

Vậy $\frac{bc}{\sqrt{a^2+3}} + \frac{ac}{\sqrt{b^2+3}} + \frac{ab}{\sqrt{c^2+3}} \leq \frac{3}{2}$ (điều phải chứng minh).

Bài 21. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Lào Cai năm học 2023 – 2024)

a) Cho $a \geq 3$. Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $Q = a^2 + \frac{2}{3a}$.

b) Cho ba số thực dương a, b, c thỏa mãn $a + b + c \leq 1$.

Chứng minh rằng: $\frac{a(3bc+1)^2}{c^2(3ac+1)} + \frac{b(3ca+1)^2}{a^2(3ab+1)} + \frac{c(3ab+1)^2}{b^2(3bc+1)} \geq 12$.

Lời giải

a) Ta có $Q = a^2 + \frac{27}{a} + \frac{27}{a} - \frac{160}{3a}$.

Áp dụng bất đẳng thức AM-GM, ta có: $a^2 + \frac{27}{a} + \frac{27}{a} \geq 3 \cdot \sqrt[3]{a^2 \cdot \frac{27}{a} \cdot \frac{27}{a}} = 27$.

Lại có: $a \geq 3 \Rightarrow 0 < \frac{160}{3a} \leq \frac{160}{9} \Rightarrow -\frac{160}{3a} \geq -\frac{160}{9}$.

Suy ra $Q \geq \frac{83}{9}$.

Dấu "=" xảy ra khi $a = 3$.

Vậy giá trị nhỏ nhất của biểu thức $Q = \frac{83}{9}$ tại $a = 3$.

b) Ta đặt $x = \frac{3ab+1}{b}$, $y = \frac{3bc+1}{c}$, $z = \frac{3ca+1}{a} \Rightarrow x, y, z > 0$.

$\Rightarrow P = \frac{y^2}{z} + \frac{z^2}{x} + \frac{x^2}{y}$.

Áp dụng bất đẳng thức Cauchy-Schwarz ta có $P \geq \frac{(y+z+x)^2}{x+y+z} = x+y+z$. (1)

Ta có: $x+y+z = 3a + \frac{1}{b} + 3b + \frac{1}{c} + 3c + \frac{1}{a}$
 $= \left(9a + \frac{1}{a}\right) + \left(9b + \frac{1}{b}\right) + \left(9c + \frac{1}{c}\right) - 6(a+b+c) \geq 2 \cdot \sqrt{9a \cdot \frac{1}{a}} + 2 \cdot \sqrt{9b \cdot \frac{1}{b}} + 2 \cdot \sqrt{9c \cdot \frac{1}{c}} - 6(a+b+c)$
 $= 6+6+6 - 6(a+b+c) \geq 18 - 6 = 12$ (vì $a+b+c \leq 1$). (2)

Từ (1) và (2), suy ra $P \geq 12$.

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c = \frac{1}{3}$.

Bài 22. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Long An năm học 2023 – 2024)

Cho $a \geq 0, b \geq 0$ thỏa mãn $2a+3b \leq 6$ và $2a+b \leq 4$. Chứng minh rằng: $-\frac{22}{9} \leq a^2 - 2a - b \leq 0$.

Lời giải

Ta có: $2a+3b \leq 6 \Rightarrow -b \geq \frac{2}{3}a - 2$.

Khi đó: $a^2 - 2a - b \geq a^2 - 2a + \frac{2}{3}a - 2 = \left(a - \frac{2}{3}\right)^2 - \frac{22}{9} \geq -\frac{22}{9}$. (1)

$$2a + b \leq 4 \Rightarrow 2a^2 + ab \leq 4a \Rightarrow a^2 - 2a - b \leq -\frac{ab}{2} - b \leq 0. \quad (2)$$

Từ (1) và (2) suy ra điều phải chứng minh.

Bài 23. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Nam Định năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực x, y, z thỏa mãn $0 \leq x, y, z \leq 4$.

Chứng minh rằng: $x^2y + y^2x + z^2x + 16 \geq xy^2 + yz^2 + zx^2$.

Lời giải

Ta có: $x^2y + y^2z + z^2x + 16 \geq xy^2 + yz^2 + zx^2$

$$\Leftrightarrow x^2y + y^2z + z^2x + 16 - xy^2 - yz^2 - zx^2 \geq 0$$

$$\Leftrightarrow (x-y)(x-z)(y-z) + 16 \geq 0.$$

Ta có bất đẳng thức: $ab \geq -\frac{1}{4}(a-b)^2, \forall a, b \in \mathbb{R}$ và $ab \leq \frac{(a+b)^2}{4}, \forall a, b \in \mathbb{R}$.

Trường hợp 1: Nếu $x \geq y$ ta có $(x-z)(y-z) \geq -\frac{1}{4}(x-y)^2$

$$\Rightarrow (x-y)(x-z)(y-z) + 16 \geq -\frac{1}{4}(x-y)^3 + 16 \geq -\frac{1}{4}4^3 + 16 \geq 0.$$

Trường hợp 2: Nếu $y > x$ ta xét

Trường hợp 2.1: Nếu $y \geq z$, ta có $(x-y)(x-z) \geq -\frac{1}{4}(y-z)^2$

$$\Rightarrow (x-y)(x-z)(y-z) + 16 \geq -\frac{1}{4}(y-z)^3 + 16 \geq -\frac{1}{4}4^3 + 16 = 0.$$

Trường hợp 2.2: Nếu $y < z$, ta có: $(x-y)(x-z)(y-z) + 16 = (y-z)(x-z)(x-y) = 16$.

Kết hợp với $(y-x)(z-y) \leq -\frac{1}{4}(z-x)^2$ và $x < y < z$, ta được:

$$(y-x)(x-z)(z-y) + 16 \geq \frac{1}{4}(z-x)^2(x-z) + 16 = -\frac{1}{4}(z-x)^3 + 16 \geq 0$$

Vậy với mọi trường hợp thì $(x-y)(x-z)(y-z) + 16 \geq 0$ hay $x^2y + y^2z + z^2x + 16 \geq xy^2 + yz^2 + zx^2$.

Bài 24. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Nghệ An năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực a, b, c thỏa mãn $a, b, c \geq 1$ và $a^2 + 4b^2 + c^2 + 2ab + 12 = 3(a + 5b + c)$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $T = \frac{a^2}{a + (a+b)^2} + \frac{a^2}{a + c^2}$.

Lời giải

Bằng các phép biến đổi giả thiết, ta có

$$3(a + b + c) = a^2 + 4b^2 + c^2 + 2ab + 12 - 12b = (a+b)^2 + c^2 + 3(b-2)^2 \geq (a+b)^2 + c^2.$$

Bằng biến đổi bất đẳng thức kết hợp cộng mẫu, ta có: $3(a + b + c) \geq (a+b)^2 + c^2 \geq \frac{(a+b+c)^2}{2}$.

Do đó $a+b+c \leq 6$ suy ra $(a+b)^2 + c^2 \leq 18$.

Khi đó, bằng các phép biến đổi ta có:

$$T = \frac{a^2}{a+(a+b)^2} + \frac{a^2}{a+c^2} \geq \frac{4a^2}{2a+(a+b)^2+c^2} \geq \frac{4a^2}{2a+18} = \frac{2a^2}{a+9} \geq \frac{2a^2}{10a} = \frac{a}{5} \geq \frac{1}{5}.$$

Dấu "=" xảy ra khi và chỉ khi $(a;b;c) = (1;2;3)$.

Vậy giá trị nhỏ nhất của $T = \frac{1}{5}$ khi $(a;b;c) = (1;2;3)$.

Bài 25. (Đề thi vào 10 trường chuyên Đại học Vinh năm học 2023 – 2024)

Xét các số thực không âm a, b, c thỏa mãn $a^2 + b^2 + c^2 = 1$.

Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P = \frac{1}{\sqrt{a+1}} + \frac{1}{\sqrt{b+1}} + \frac{1}{\sqrt{c+2}}$.

Lời giải

Ta có nhận xét sau :

$$\begin{aligned} \left(\frac{1}{\sqrt{a+1}} + \frac{1}{\sqrt{b+1}} \right)^2 &= \frac{1}{a+1} + \frac{1}{b+1} + \frac{2}{\sqrt{(1+a)(1+b)}} = \frac{a+b+2}{ab+a+b+1} + \frac{2}{\sqrt{ab+a+b+1}} \\ &\leq \frac{a+b+2}{a+b+1} + \frac{2}{\sqrt{a+b+1}} = \left(1 + \frac{1}{\sqrt{a+b+1}} \right)^2. \end{aligned}$$

Do đó $\frac{1}{\sqrt{a+1}} + \frac{1}{\sqrt{b+1}} \leq 1 + \frac{1}{\sqrt{a+b+1}}$.

Mặt khác, ta có $(a+b+c)^2 \geq a^2 + b^2 + c^2 = 1$ suy ra $a+b \geq 1-c$.

Từ đây kết hợp với $c \leq 1$ (vì $c \geq 0$ và $c^2 \leq 1$), ta suy ra

$$\begin{aligned} P &\leq 1 + \frac{1}{\sqrt{2-c}} + \frac{1}{\sqrt{c+2}} = 1 + \sqrt{\left(\frac{1}{\sqrt{2-c}} + \frac{1}{\sqrt{c+2}} \right)^2} = 1 + \sqrt{\frac{1}{2-c} + \frac{1}{2+c} + \frac{2}{\sqrt{4-c^2}}} \\ &= 1 + \sqrt{\frac{4}{4-c^2} + \frac{2}{\sqrt{4-c^2}}} \leq 1 + \sqrt{\frac{4}{4-1} + \frac{2}{\sqrt{4-1}}} = 2 + \frac{1}{\sqrt{3}}. \end{aligned}$$

Dấu "=" xảy ra chẳng hạn khi $a = b = 0, c = 1$.

Vậy giá trị lớn nhất của P là $2 + \frac{1}{\sqrt{3}}$.

Bài 26. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Ninh Bình năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số thực dương thỏa mãn $a+b+c = 6$.

Chứng minh $\frac{a}{\sqrt{b^3+1}} + \frac{b}{\sqrt{c^3+1}} + \frac{c}{\sqrt{a^3+1}} \geq 2$.

Lời giải

Áp dụng bất đẳng thức Côsi, ta có: $\sqrt{b^3+1} = \sqrt{(b+1)(b^2-b+1)} \leq \frac{b+1+b^2-b+1}{2} = \frac{b^2+2}{2}$.

Tương tự, ta chứng minh được: $\sqrt{c^3+1} \leq \frac{c^2+2}{2}$; $\sqrt{a^3+1} \leq \frac{a^2+2}{2}$.

$$\text{Do đó VT} \geq \frac{2a}{b^2+2} + \frac{2b}{c^2+2} + \frac{2c}{a^2+2}.$$

$$\text{Ta cần chứng minh: } S = \frac{2a}{b^2+2} + \frac{2b}{c^2+2} + \frac{2c}{a^2+2} \geq 2.$$

$$\text{Ta có: } \frac{2a}{b^2+2} = \frac{a(b^2+2) - ab^2}{b^2+2} = a - \frac{ab^2}{b^2+2}.$$

$$\text{Lại có: } \frac{ab^2}{b^2+2} = \frac{2ab^2}{b^2+b^2+4} \leq \frac{2ab^2}{3\sqrt[3]{4b^4}} = \frac{a\sqrt[3]{2b^2}}{3} \leq \frac{a(2+b+b)}{9} = \frac{2a(b+1)}{9}.$$

Chứng minh tương tự, ta suy ra

$$S \geq a+b+c - \frac{2(a+b+c)}{9} - \frac{2(ab+bc+ca)}{9} = \frac{7(a+b+c)}{9} - \frac{2(ab+bc+ca)}{9}.$$

$$\text{Mặt khác } ab+bc+ca \leq \frac{(a+b+c)^2}{3}.$$

$$\text{Do đó } S \geq \frac{7.6}{9} - \frac{2}{9} \cdot \frac{6^2}{3} = 2. \text{ Từ đó ta có điều phải chứng minh.}$$

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c = 2$.

Bài 27. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Tin tỉnh Phú Thọ năm học 2023 – 2024)

Xét ba số $x; y; z \geq 2$ thỏa mãn $4xyz = 9(x+y+z) + 27$.

$$\text{Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức } Q = \frac{\sqrt{x^2-4}}{x} + \frac{\sqrt{y^2-4}}{y} + \frac{\sqrt{z^2-4}}{z}.$$

Lời giải

$$\text{Ta có } \sqrt{5}Q = \frac{\sqrt{5(x-2)(x+2)}}{x} + \frac{\sqrt{5(y-2)(y+2)}}{y} + \frac{\sqrt{5(z-2)(z+2)}}{z}$$

$$\leq \frac{5(x-2)+x+2}{2x} + \frac{5(y-2)+y+2}{2y} + \frac{5(z-2)+z+2}{2z}$$

$$\Rightarrow \sqrt{5}Q \leq \frac{6x-8}{2x} + \frac{6y-8}{2y} + \frac{6z-8}{2z} = 9 - 4\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right).$$

$$\text{Từ } 4xyz = 9(x+y+z) + 27 \Leftrightarrow 4 = 9\left(\frac{1}{xy} + \frac{1}{yz} + \frac{1}{xz}\right) + \frac{27}{xyz} \leq 3\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right)^2 + \left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right)^3.$$

$$\text{Đặt } \frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = t. \text{ Ta có } t^3 + 3t^2 - 4 \geq 0 \Leftrightarrow t^3 - t^2 + 4t^2 - 4t + 4t - 4 \geq 0$$

$$\Leftrightarrow (t-1)(t-2)^2 \geq 0 \Leftrightarrow t \geq 1.$$

$$\text{Suy ra } \sqrt{5}Q \leq 9 - 4.1 = 5 \Leftrightarrow Q \leq \sqrt{5}.$$

$$\text{Vậy Max} Q = \sqrt{5} \Leftrightarrow \begin{cases} x, y, z \geq 2 \\ 4xyz = 9(x+y+z) + 27 \\ 5(x-2) = x+2; 5(y-2) = y+2; 5(z-2) = z+2 \Leftrightarrow x = y = z = 3. \\ \frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z} = 1 \end{cases}$$

Bài 28. (Đề thi vào 10 hệ chuyên Toán tỉnh Phú Thọ năm học 2023 – 2024)

Xét các số thực dương a, b, c .

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $F = \frac{a}{\sqrt{a^2 + 9bc}} + \frac{b}{\sqrt{b^2 + 9ac}} + \frac{c}{\sqrt{c^2 + 9ab}}$.

Lời giải

Ta có $(a\sqrt{a^2 + 9bc} + b\sqrt{b^2 + 9ac} + c\sqrt{c^2 + 9ab}) \cdot F \geq (a+b+c)^2$.

Đặt $Q = a\sqrt{a^2 + 9bc} + b\sqrt{b^2 + 9ac} + c\sqrt{c^2 + 9ab}$

$$\Rightarrow Q^2 = \left[\sqrt{a}\sqrt{a^3 + 9ac} + \sqrt{b}\sqrt{b^3 + 9ac} + \sqrt{c}\sqrt{c^3 + 9ab} \right]^2 \leq (a+b+c)(a^3 + b^3 + c^3 + 27abc).$$

Ta lại có $a^3 + b^3 + c^3 = (a+b+c)^3 - 3(a+b)(b+c)(c+a) \leq (a+b+c)^3 - 24abc$

$$\Rightarrow (a+b+c)(a^3 + b^3 + c^3 + 27abc) \leq (a+b+c) \left[(a+b+c)^3 + 3abc \right].$$

Mặt khác $3abc \leq \frac{(a+b+c)^3}{9} \Rightarrow (a+b+c)(a^3 + b^3 + c^3 + 27abc) \leq \frac{10(a+b+c)^4}{9}$

$$\Rightarrow Q \leq \frac{\sqrt{10}(a+b+c)^2}{3}.$$

Suy ra $F \geq \frac{3\sqrt{10}}{10}$.

Dấu "=" xảy ra khi $a = b = c$.

Vậy $\min F = \frac{3\sqrt{10}}{10}$ khi $a = b = c$.

Bài 29. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Phú Yên năm học 2023 – 2024)

Cho $x \geq 1, 0 < y \leq 1$. Chứng minh rằng: $\frac{1}{x+1} + \frac{1}{y+1} \geq \frac{x}{x^2+y} + \frac{y}{y^2+x}$.

Lời giải

Với giả thiết đã cho, ta sẽ chứng minh $\frac{1}{y+1} \geq \frac{x}{x^2+1}$ (1) và $\frac{1}{x+1} \geq \frac{y}{y^2+x}$ (2).

Ta có: (1) $\Leftrightarrow xy + x - x^2 - y \leq 0 \Leftrightarrow y(x-1) + x(1-x) \leq 0 \Leftrightarrow (x-1)(y-x) \leq 0$. (3)

Bất đẳng thức (3) đúng vì $x \geq 1, 0 < y \leq 1$.

Dấu "=" xảy ra khi $x = 1, 0 < y \leq 1$.

Ta cũng có: (2) $\Leftrightarrow xy + y - y^2 - x \leq 0 \Leftrightarrow y(x-y) - (x-y) \leq 0 \Leftrightarrow (x-y)(y-1) \leq 0$. (4)

Bất đẳng thức (4) đúng vì $x \geq 1, 0 < y \leq 1$.

Dấu "=" xảy ra khi $x = y = 1$.

Cộng vế theo vế hai bất đẳng thức (1) và (2) ta được $\frac{1}{x+1} + \frac{1}{y+1} \geq \frac{x}{x^2+y} + \frac{y}{y^2+x}$.

Dấu "=" xảy ra khi $x = y = 1$.

Bài 30. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Quảng Trị năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương a, b, c thỏa mãn $ab + bc + ca = abc$.

a) Chứng minh $a + b + c \geq 9$.

b) Chứng minh $a + b + c \geq 4\left(\frac{a}{bc} + \frac{b}{ca} + \frac{c}{ab}\right) + 5$.

Lời giải

a) Ta có $ab + bc + ca = abc \Leftrightarrow \frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c} = 1$.

Cách 1: Khi đó $a + b + c = (a + b + c)\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right) \geq 3\sqrt[3]{abc} \cdot 3\sqrt[3]{\frac{1}{abc}} = 9$.

Cách 2: $a + b + c = (a + b + c)\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right) = 3 + \frac{a}{b} + \frac{b}{a} + \frac{b}{c} + \frac{c}{b} + \frac{a}{c} + \frac{c}{a} \geq 3 + 2 + 2 + 2 = 9$.

b) Ta có $a + b + c = (a + b + c)\left(\frac{1}{a} + \frac{1}{b} + \frac{1}{c}\right) = \frac{(a+b)^2}{ab} + \frac{(b+c)^2}{bc} + \frac{(c+a)^2}{ca} - 3$
 $\geq \frac{4(a+b+c)^2}{ab+bc+ca} - 3 = \frac{4(a^2+b^2+c^2)}{abc} + 5 = 4\left(\frac{a}{bc} + \frac{b}{ca} + \frac{c}{ab}\right) + 5$.

Bài 31. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Sơn La năm học 2023 – 2024)

Cho x, y, z là các số thực dương thỏa mãn $x + y + z = xyz$.

Chứng minh rằng: $\frac{1 + \sqrt{1+x^2}}{x} + \frac{1 + \sqrt{1+y^2}}{y} + \frac{1 + \sqrt{1+z^2}}{z} \leq xyz$.

Lời giải

Từ $x + y + z = xyz \Rightarrow \frac{1}{xy} + \frac{1}{yz} + \frac{1}{xz} = 1$.

Lại có: $\frac{\sqrt{1+x^2}}{x} = \sqrt{\frac{1}{x^2} + 1} = \sqrt{\frac{1}{x^2} + \frac{1}{xy} + \frac{1}{yz} + \frac{1}{xz}} = \sqrt{\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y}\right)\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{z}\right)}$.

Áp dụng bất đẳng thức $\sqrt{ab} \leq \frac{1}{2}(a+b)$, ta có: $\sqrt{\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y}\right)\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{z}\right)} \leq \frac{1}{2}\left(\frac{2}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right)$

$\Rightarrow \frac{1 + \sqrt{1+x^2}}{x} \leq \frac{2}{x} + \frac{1}{2y} + \frac{1}{2z}$.

Dấu "=" xảy ra khi $x = y = z$.

Chứng minh tương tự, ta được: $\frac{1+\sqrt{1+y^2}}{y} \leq \frac{1}{2}\left(\frac{2}{y} + \frac{1}{2x} + \frac{1}{2z}\right)$; $\frac{1+\sqrt{z^2}}{z} \leq \frac{1}{2}\left(\frac{2}{z} + \frac{1}{2x} + \frac{1}{2y}\right)$.

Suy ra $\frac{1+\sqrt{1+x^2}}{x} + \frac{1+\sqrt{1+y^2}}{y} + \frac{1+\sqrt{z^2}}{z} \leq 3\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right)$.

Ta chứng minh: $3\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right) \leq xyz$. (1)

Thật vậy (1) $\Leftrightarrow 3\left(\frac{1}{x} + \frac{1}{y} + \frac{1}{z}\right) \leq xyz$

$$\Leftrightarrow 3(xy + yz + zx) \leq (xyz)^2$$

$$\Leftrightarrow 3(xy + yz + zx) \leq (x + y + z)^2$$

$$\Leftrightarrow (x - y)^2 + (y - z)^2 + (z - x)^2 \geq 0 \text{ (đúng)}$$

Vậy bất đẳng thức được chứng minh. Dấu "=" xảy ra khi $x = y = z = \sqrt{3}$.

Bài 32. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Tây Ninh năm học 2023 – 2024)

Cho a, b, c là các số thực dương thỏa mãn $a + b + c \geq 6$.

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $M = \frac{1}{6}(19a + 22b + 25c) + 2\left(\frac{5}{a} + \frac{6}{b} + \frac{7}{c}\right)$.

Lời giải

Ta có: $M = \left(\frac{5}{2}a + \frac{10}{a}\right) + \left(3b + \frac{12}{b}\right) + \left(\frac{7}{2}c + \frac{14}{c}\right) + \frac{2}{3}a + \frac{2}{3}b + \frac{2}{3}c$

$$\Rightarrow M \geq 2\sqrt{25} + 2\sqrt{36} + 2\sqrt{49} + \frac{2}{3} \cdot 6 = 40.$$

Dấu bằng xảy ra khi $a = b = c = 2$.

Vậy $M_{\min} = 40$ khi $a = b = c = 2$.

Bài 33. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Thái Bình năm học 2023 – 2024)

Cho 3 số thực dương x, y, z thỏa mãn $xy + yz + zx = 1$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức:

$$P = \frac{2x}{\sqrt{x^2 + 1}} + \frac{y}{\sqrt{y^2 + 1}} + \frac{z}{\sqrt{z^2 + 1}} - x^2 - 28y^2 - 28z^2.$$

Lời giải

Áp dụng bất đẳng thức AM – GM, ta có:

$$\frac{2x}{\sqrt{x^2 + 1}} = \frac{2x}{\sqrt{x^2 + xy + yz + zx}} = \frac{2x}{\sqrt{(x+y)(x+z)}} \leq \frac{x}{x+y} + \frac{x}{x+z};$$

$$\frac{y}{\sqrt{y^2 + 1}} = \frac{y}{\sqrt{y^2 + xy + yz + zx}} = \frac{y}{\sqrt{(y+x)(y+z)}} \leq \frac{1}{4} \cdot \frac{y}{y+z} + \frac{y}{y+x};$$

$$\frac{z}{\sqrt{z^2+1}} = \frac{z}{\sqrt{z^2+xy+yz+zx}} = \frac{z}{\sqrt{(z+x)(z+y)}} \leq \frac{1}{4} \cdot \frac{z}{z+y} + \frac{z}{z+x}.$$

$$\text{Suy ra } \frac{2x}{\sqrt{x^2+1}} + \frac{y}{\sqrt{y^2+1}} + \frac{z}{\sqrt{z^2+1}} \leq 1+1+\frac{1}{4} = \frac{9}{4}. \quad (1)$$

$$\text{Ta có: } x^2 + 28y^2 + 28z^2 = \frac{1}{2}(x-7y)^2 + \frac{1}{2}(x-7z)^2 + \frac{7}{2}(y-z)^2 + 7 \geq 7. \quad (2)$$

$$\text{Từ (1) và (2), suy ra } P \leq \frac{9}{4} - 7 = -\frac{19}{4}.$$

$$\text{Dấu "=" xảy ra khi } x = \frac{7\sqrt{15}}{15}; y = z = \frac{\sqrt{15}}{15}.$$

$$\text{Vậy giá trị lớn nhất của } P \text{ là } \frac{-19}{4} \text{ khi } x = \frac{7\sqrt{15}}{15}; y = z = \frac{\sqrt{15}}{15}.$$

Bài 34. (Đề thi vào 10 trường chuyên Quốc Học Huế năm học 2023 – 2024)

Cho hai số thực dương a, b thỏa mãn $4a^2 + b^2 = 2$.

$$\text{Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức } T = \frac{4a}{2+b} + \frac{b}{1+a} + \frac{2024}{2a+b}.$$

Lời giải

$$\text{Ta có } 4a^2 + b^2 \geq 4ab \Leftrightarrow 2(4a^2 + b^2) \geq (2a+b)^2 \Leftrightarrow 4 \geq (2a+b)^2 \Leftrightarrow 2a+b \leq 2 \Leftrightarrow a + \frac{b}{2} \leq 1.$$

$$\text{Đặt } x = a; y = \frac{b}{2}, \text{ ta có } x + y \leq 1.$$

$$\text{Khi đó } \frac{1}{2}T = \frac{a}{1+\frac{b}{2}} + \frac{b}{2(1+a)} + \frac{506}{a+\frac{b}{2}} = \frac{x}{1+y} + \frac{y}{1+x} + \frac{506}{x+y}.$$

Áp dụng bất đẳng thức Cauchy, ta có

$$\bullet \frac{x}{1+y} + \frac{4}{9}x(1+y) \geq \frac{4}{3}x \Leftrightarrow \frac{x}{1+y} \geq \frac{8}{9}x - \frac{4}{9}xy.$$

$$\bullet \frac{y}{1+x} + \frac{4}{9}y(1+x) \geq \frac{4}{3}y \Leftrightarrow \frac{y}{1+x} \geq \frac{8}{9}y - \frac{4}{9}xy.$$

$$\begin{aligned} \text{Suy ra } \frac{1}{2}T &\geq \frac{8}{9}(x+y) - \frac{8}{9}xy + \frac{506}{x+y} \geq \frac{8}{9}(x+y) + \frac{8}{9(x+y)} + \frac{4546}{9(x+y)} - \frac{8}{9}xy \\ &\geq \frac{8}{9} \cdot 2 + \frac{4546}{9} - \frac{8}{9} \cdot \frac{1}{4} = \frac{1520}{3}. \end{aligned}$$

$$\text{Do đó } T \geq \frac{3040}{3}.$$

$$\text{Dấu "=" xảy ra khi và chỉ khi } x = y = \frac{1}{2} \text{ hay } a = \frac{1}{2}; b = 1.$$

$$\text{Vậy giá trị nhỏ nhất của } T \text{ bằng } \frac{3040}{3} \text{ đạt được khi } a = \frac{1}{2}; b = 1.$$

Bài 35. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Tiền Giang năm học 2023 – 2024)

Cho hai số thực x và y thỏa mãn $x > 1, y > 1$.

a) Chứng minh rằng $\frac{x}{\sqrt{x-1}} \geq 2$.

b) Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $T = \frac{x^2}{y-1} + \frac{y^2}{x-1}$.

Lời giải

a) Áp dụng bất đẳng thức AM – GM, ta có: $x = (x-1) + 1 \geq 2\sqrt{(x-1) \cdot 1} = 2\sqrt{x-1}$.

Vậy $\frac{x}{\sqrt{x-1}} \geq 2$ với mọi số thực $x > 1$. Đẳng thức xảy ra khi và chỉ khi $x-1=1 \Leftrightarrow x=2$.

b) Áp dụng bất đẳng thức AM – GM, ta có:

$$T = \frac{x^2}{y-1} + \frac{y^2}{x-1} \geq 2\sqrt{\frac{x^2}{y-1} \cdot \frac{y^2}{x-1}} = 2 \cdot \frac{x}{\sqrt{x-1}} \cdot \frac{y}{\sqrt{y-1}} \geq 2 \cdot 2 \cdot 2 = 8.$$

Vậy $\min T = 8$ khi $x = y = 2$.

Bài 36. (Đề thi vào 10 hệ chuyên thành phố Hồ Chí Minh năm học 2023 – 2024)

Cho các số thực dương x, y, z thỏa mãn $\sqrt{1+4xy+2x+2y+2z} = 5$.

a) Chứng minh $\frac{1}{\sqrt{(2x+1)(2y+1)}} + \frac{1}{2z+1} \geq \frac{2}{3}$.

b) Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $P = \frac{x+1}{2x+1} + \frac{y+1}{2y+1} + \frac{2z+3}{4z+2}$.

Lời giải

a) Từ giả thiết ta có $\sqrt{(2x+1)(2y+1)} = 5 - 2z$.

Từ đó kết hợp sử dụng bất đẳng thức Cauchy Schwarz, ta được:

$$\frac{1}{\sqrt{(2x+1)(2y+1)}} + \frac{1}{2z+1} = \frac{1}{5-2z} + \frac{1}{2z+1} \geq \frac{4}{5-2z+2z+1} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}.$$

Dấu "=" xảy ra khi chẳng hạn $x = y = z = 1$.

b) Ta thấy rằng $P = \frac{1}{2} + \frac{1}{2(2x+1)} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2(2y+1)} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2z+1} = \frac{3}{2} + \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2x+1} + \frac{1}{2y+1} \right) + \frac{1}{2z+1}$.

Áp dụng bất đẳng thức Cauchy cho hai số dương và sử dụng kết quả ở ý (a) ta được

$$P \geq \frac{3}{2} + \frac{1}{\sqrt{(2x+1)(2y+1)}} + \frac{1}{2z+1} \geq \frac{3}{2} + \frac{2}{3} = \frac{13}{6}.$$

Dấu "=" xảy ra khi và chỉ khi $x = y = z = 1$.

Bài 37. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Vĩnh Long năm học 2023 – 2024)

Tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức $\frac{x^2+10}{\sqrt{x^2+9}}$.

Lời giải

$$\text{Đặt } P = \frac{x^2 + 10}{\sqrt{x^2 + 9}} = \sqrt{x^2 + 9} + \frac{1}{\sqrt{x^2 + 9}} = \left(\frac{1}{9} \cdot \sqrt{x^2 + 9} + \frac{1}{\sqrt{x^2 + 9}} \right) + \frac{8}{9} \cdot \sqrt{x^2 + 9}.$$

$$\text{Suy ra } P \geq 2 \cdot \frac{1}{3} + \frac{8}{9} \cdot 3 = \frac{10}{3}.$$

Vậy giá trị nhỏ nhất cần tìm là $P = \frac{10}{3}$ khi $x = 0$.

Bài 38. (Đề thi vào 10 hệ chuyên tỉnh Vĩnh Phúc năm học 2023 – 2024)

a) Cho ba số thực dương a, b, c thoả mãn $ab + bc + ca = 1$.

$$\text{Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức: } P = \frac{2a}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{b}{\sqrt{1+b^2}} + \frac{c}{\sqrt{1+c^2}}.$$

b) Cho ba số thực không âm a, b, c thoả mãn $ab + bc + ca + abc \leq 4$.

Chứng minh rằng $a + b + c \geq ab + bc + ca$.

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{a) Ta có: } P &= \frac{2a}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{b}{\sqrt{1+b^2}} + \frac{c}{\sqrt{1+c^2}} \\ &= \frac{2a}{\sqrt{a^2 + ab + bc + ca}} + \frac{b}{\sqrt{b^2 + ab + bc + ca}} + \frac{c}{\sqrt{c^2 + ab + bc + ca}} \\ &= \frac{2a}{\sqrt{(a+b)(a+c)}} + \frac{b}{\sqrt{(b+c)(b+a)}} + \frac{c}{\sqrt{(c+a)(c+b)}} \\ &= \sqrt{\frac{2a}{a+b} \cdot \frac{2a}{a+c}} + \sqrt{\frac{2b}{b+a} \cdot \frac{b}{2(b+c)}} + \sqrt{\frac{2c}{c+a} \cdot \frac{c}{2(c+b)}} \\ &\leq \frac{1}{2} \left[\frac{2a}{a+b} + \frac{2a}{a+c} + \frac{2b}{b+a} + \frac{b}{2(b+c)} + \frac{2c}{c+a} + \frac{c}{2(c+b)} \right] \\ &= \frac{1}{2} \left[\left(\frac{2a}{a+b} + \frac{2b}{a+b} \right) + \left(\frac{2a}{a+c} + \frac{2a}{a+c} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{b}{b+c} + \frac{c}{b+c} \right) \right] \\ &= \frac{1}{2} \left(2 + 2 + \frac{1}{2} \right) = \frac{9}{4}. \end{aligned}$$

$$\text{Dấu "=" xảy ra khi } a = \frac{7\sqrt{15}}{15}; b = c = \frac{\sqrt{15}}{15}.$$

$$\text{Vậy } P \text{ đạt GTLN là } \frac{9}{4} \text{ khi } a = \frac{7\sqrt{15}}{15}; b = c = \frac{\sqrt{15}}{15}.$$

b) Ta có $ab + bc + ca + abc \leq 4$

$$\Leftrightarrow abc + 2(ab + bc + ca) + 4(a + b + c) + 8 \leq (ab + 2a + 2b + 4) + (bc + 2b + 2c + 4) + (ca + 2c + 2a + 4)$$

$$\Leftrightarrow (a+2)(b+2)(c+2) \leq (a+2)(b+2) + (b+2)(c+2) + (c+2)(a+2)$$

$$\Leftrightarrow 1 \leq \frac{1}{a+2} + \frac{1}{b+2} + \frac{1}{c+2} \Leftrightarrow \frac{2}{a+2} + \frac{2}{b+2} + \frac{2}{c+2} \geq 2$$

$$\Leftrightarrow \left(1 - \frac{2}{a+2}\right) + \left(1 - \frac{2}{b+2}\right) + \left(1 - \frac{2}{c+2}\right) \leq 1$$

$$\Leftrightarrow 1 \geq \frac{a}{a+2} + \frac{b}{b+2} + \frac{c}{c+2}.$$

Áp dụng bất đẳng thức Cauchy-Schwarz, ta có:

$$1 \geq \frac{a}{a+2} + \frac{b}{b+2} + \frac{c}{c+2} = \frac{a^2}{a^2+2a} + \frac{b^2}{b^2+2b} + \frac{c^2}{c^2+2c} \geq \frac{(a+b+c)^2}{a^2+b^2+c^2+2(a+b+c)}$$

$$\Rightarrow (a+b+c)^2 \leq (a^2+b^2+c^2) + 2(a+b+c)$$

$$\Leftrightarrow a+b+c \geq ab+bc+ca \quad (\text{điều phải chứng minh}).$$

Dấu "=" xảy ra khi $a=b=c=1$.

Bài 39. (Đề thi vào 10 trường chuyên Khoa học tự nhiên (vòng 1) năm học 2023 – 2024)

Với a, b, c là các số dương thoả mãn điều kiện $ab+bc+ca=1$. Chứng minh rằng

$$\left(1 + \frac{1}{1+a^2}\right) \left(1 + \frac{1}{1+b^2}\right) \left(1 + \frac{1}{1+c^2}\right) > 4.$$

Lời giải

Bất đẳng thức cần chứng minh tương đương với:

$$(a^2+2)(b^2+2)(c^2+2) > 4(a^2+1)(b^2+1)(c^2+1) \Leftrightarrow 3a^2b^2c^2 + 2(a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2) < 4.$$

Mà $ab+bc+ca=1$ nên $a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2 < (ab+bc+ca)^2 = 1$ và $a^2b^2c^2 \leq \frac{(ab+bc+ca)^3}{27} = \frac{1}{27}$.

Suy ra $3a^2b^2c^2 + 2(a^2b^2 + b^2c^2 + c^2a^2) < \frac{1}{9} + 2 < 4$.

Từ đó ta có điều phải chứng minh.

Bài 40. (Đề thi vào 10 trường chuyên Khoa học tự nhiên (vòng 2) năm học 2023 – 2024)

Với x, y, z là những số thực dương, tìm giá trị nhỏ nhất của biểu thức:

$$M = \frac{x^{14} - x^6 + 3}{x^2y^2 + zx + zy} + \frac{y^{14} - y^6 + 3}{y^2z^2 + xy + xz} + \frac{z^{14} - z^6 + 3}{z^2x^2 + yz + yx}$$

Lời giải

Ta có $3(x^{14} - x^6 + 3) = (3x^{14} + 4) - 3x^6 + 5 \geq 7x^6 - 3x^6 + 5 = 4x^6 + 5$.

Theo bất đẳng thức AM-GM, ta có:

$$4x^6 + 5 = (x^6 + x^6 + 1) + (x^6 + x^6 + 1) + 3 \geq 3(x^4 + x^4 + 1) \geq 3(x^4 + 2x^2).$$

Suy ra $M \geq \sum \frac{x^4}{x^2y^2 + xz + yz} + 2 \sum \frac{x^2}{x^2y^2 + xz + yz}$.

Áp dụng bất đẳng thức cộng mẫu, ta có:

$$M \geq \frac{(x^2 + y^2 + z^2)^2 + 2(x + y + z)^2}{x^2y^2 + y^2z^2 + z^2x^2 + 2(xy + yz + zx)} \geq \frac{3(x^2y^2 + y^2z^2 + z^2x^2) + 6(xy + yz + zx)}{x^2y^2 + y^2z^2 + z^2x^2 + 2(xy + yz + zx)} = 3.$$

Dấu "=" xảy ra khi và chỉ khi $x = y = z = 1$.

Vậy giá trị nhỏ nhất của M là 3 khi $x = y = z = 1$.



MathExpress
Sáng mãi niềm tin